

แหล่งเรียนรู้ตำบลร่องเคาะ

ประเภทโบราณสถาน วัด และ อนุสาวรีย์

1. แหล่งศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ โบราณคดีท้องถิ่น บ้านสบลิ้น

(ข้อมูลจากพระมหาบุญมี จิตฺตมฺโฆ)

บ้านสบลิ้นแต่เดิมอยู่บ้านวังกว้าง อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง ปัจจุบันบ้านวังกว้างได้ย้ายไปตั้งบ้านนิคมพัฒนา นิคม 1-2-3 สาเหตุที่ชาวบ้านสบลิ้นได้ย้ายมานั้นเหตุเพราะความแรงแค้น ยากจน จึงได้ย้ายมาโดยการนำของ ท้าวลือ โลก พ่อเฒ่าน้อยหมวย แม่วัง ธิดา พร้อมทั้งอีกสามครอบครัว ต่อมาสักกระยะได้จัดสร้างวัดลุ่ม แต่ประสบ ปัญหาถึงฤดูฝนน้ำท่วมทุกปี จึงได้ย้ายมาตั้งวัดใหม่ในพื้นที่ปัจจุบันนี้ โดยการนำของหลวงพ่อกมิ่ง ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ที่ 7 ต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง ปัจจุบันมี 150 ครอบครัว บางกลุ่มที่อพยพมาแยกย้ายไปตั้งบริเวณบ้านทุ่งฮั่ว ต.ทุ่งฮั่ว บ้านต้นงุ่น จ.เชียงราย (ยังไม่ทราบว่าจะอยู่ที่ใด) อนึ่งการตั้งชื่อบ้านสบลิ้นนั้น เนื่องจากสายน้ำแม่สงมาบรรจบกันกับแม่น้ำแม่ลิ้น จึงตั้งชื่อว่าบ้านสบลิ้น ตั้งแต่นั้นมา

บ้านสบลิ้น ห่างจากตัวอำเภอวังเหนือ 19 กิโลเมตร ตามถนนแผ่นดินหมายเลข 1035 ถึงหลักกิโลเมตรที่ 84 เลี้ยวซ้าย ตรงเข้าบ้านสบลิ้น ประมาณ 500 เมตร ถึงวัดสบลิ้นลักษณะภูมิศาสตร์ที่อยู่ราบลุ่มเรียวยาวตามหุบเขามีน้ำแม่สงไหลผ่านตรงกลาง ทิศตะวันออกติดภูเขาพระบาทหรือดอยริ้ววัดสบลิ้นมีที่ตั้งตามพิภคทางภูมิศาสตร์ ดังนี้ เส้นรุ้ง 18 57 77 เหนือ เส้นแวง 99 37 95 ตะวันออก

แหล่งโบราณคดีและท่องเที่ยวที่สำคัญ

- 1) อนุสาวรีย์เจ้าหอคำ ซึ่งเชื่อว่าเป็นเจ้าพ่อหอคำดวงทิพย์เจ้าเมืองลำปางองค์ที่3
- 2) รอยพระบาทใหญ่ รอยพระบาทเล็ก และรอยแกะสลักบนหินทั่วไป
- 3) จุดชมวิวย่างน้อย 4 จุด
- 4) โบราณสถานร้างและ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่ประสงค์เก็บไว้ในพิพิธภัณฑ
- 5) ถ้ำจำปูนดิน

1* อนุสาวรีย์เจ้าพ่อหอคำ

สร้างเมื่อ พ.ศ. 2544 กำหนดวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2545 โดยมีพระครูวิริยารคุณ เจ้าคณะอำเภอวังเหนือกิตติมศักดิ์ เป็นประธานจุดเทียนบูชาพระรัตนตรัย หลวงพ่อพระครูสถิตบุญญานุวัตร วัดทุ่งห้า เป็นประธานวางศิลาฤกษ์ คุณบุญยืน ท่าคล่อง ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลสมัยนั้นเป็นประธานแทน สจ.รัตนชัย สมมี โดยมีนายจรูญ แสงหล่อ เป็นช่างปั้น ความสูงของอนุสาวรีย์เจ้าพ่อสูง 196.5 ซม. โดยมี คุณแม่เสาร์แก้ว เอื้อพันธ์วิริยกุล จากตัวเมืองลำปางเป็นเจ้าภาพ

ประวัติเจ้าพ่อหอคำ จากการบอกเล่าท่านเป็นทหารของเจ้าเมืองเชียงใหม่และให้มาดูแลเขตนี้ ปัจจุบันชาวบ้านสลับและชาวต่างอำเภอต่างก็เคารพนับถือตลอดมาว่าเป็นเจ้าพ่อดูแลทุกข์สุขของลูกใต้หล้าหลานเหลน จากการสืบค้นมีศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพ่อ ดังนี้

- 1/ สมปานเจ้า หมายถึง บุคคลอื่นเรียกแทนเจ้าพ่อหอคำ
- 2/ เต็ด หมายถึง เจ้าพ่อหอคำประสงค์ฆ่าบุคคลอื่นให้ตาย
- 3/ จำฟ้า หมายถึง บุคคลผู้มีหน้าที่ดูแลหน้าที่เสื้อผ้า คอยนุ่งให้ขณะเข้าร่างทรง
- 4/ ปันวี หมายถึง บุคคลผู้มีหน้าที่พัดวีให้คอยเช็ดเหงื่อไคล เป็นต้น
- 5/ คาบศรีกัญชัย หมายถึง คาบประจำตัวของท่านลักษณะทำด้วยเหล็ก-เงิน ยาว 96.5 ซม.
- 6/ ตั้งข้าว หมายถึง บุคคลผู้อุ้มเชิญเจ้าพ่อเข้าร่างทรง
- 7/ พาหนะประจำตัว ม้าสีขาว
- 8/ เสื้อผ้า หมายถึง ฟ้านุ่งแบบ โสร่งหรือผ้าด้อย เสื้อแขนยาว ยาวถึงหัวเข่า ทอด้วยผ้าพื้นเมืองหรือผ้าดิบ ใช้

ผ้ามัดแทนกระดุม

จากการสอบสวนคำบอกเล่าพยานคาบศรีกัญชัย ร่วมกับสำนักงาน โบราณคดี อาจารย์ศักดิ์ รัตนชัย กรรมการชำระประวัติศาสตร์ลำปาง ตลับเงินระบุได้ฐานอักษรล้านนาแปลว่า "เจ้าแก้ว" จึงเชื่อได้ว่าเจ้าพ่อหอคำ นั้นแท้จริงก็คือเจ้าพ่อหอคำดวงทิพย์ เจ้าเมืองลำปางองค์ที่ 3 ครองเมืองลำปาง พ.ศ.2337-2358 รวม 21 ปี ผลงานของเจ้าพ่อหอคำดวงทิพย์ ได้ร่วมรบกับเจ้าพ่อกาวิละ ต่อสู้พม่าและได้ก่อสร้างหออระม็อกและสร้างกำแพงเมืองเชียงใหม่ สร้างหอคำ พร้อมนี้ได้ดื้อนผู้คนเข้ามาอยู่ตัวเมืองมากขึ้น ที่เรียกว่า "ยุคเก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าเข้าเมือง" ยุคสมัยไล่พม่าออกจากเชียงแสน 2327

ประเพณีประจำปีของวัดสบสัน คือวันที่ 20 เมษายน ของทุกปีจะมีประเพณีสงฆ์พระสักการะเจ้าพ่อหอคำ (เดิมมีเฉพาะสงฆ์พระบาท เพิ่งเริ่มสงฆ์พระและสักการะเจ้าพ่อหอคำ พ.ศ.2542) ส่วนชุมชนพระอุปถัมภ์การจัดสร้างโดยคุณแม่ทองคำ คุณแม่ทองอิน คมสัน จากเมืองลำปาง

2* รอยพระบาท

มี 2 แห่ง รอยพระบาทใหญ่ลักษณะคล้ายรอยเท้ามนุษย์ ขนาดใหญ่ กว้าง 1 เมตร ยาว 2 เมตร อยู่บนชงอกหินสีชมพู ส่วนนี้พระบาทชำรุดหมดแล้ว ส่วนรอยพระบาทเล็ก มี 2 รอย เท้าชายและขวา ลักษณะอยู่บนชงอกหินสีชมพู ความสูงจากพื้นดิน 1 เมตร กว้าง 3 นิ้ว ยาว 5 นิ้ว หรือรอยเท้าเด็ก อายุ 7-8 ขวบ

3* จุดชมวิว

อย่างน้อย 4 จุด ขึ้นดูสามารถเห็นสายน้ำวัง ทุ่งนาบ้านทุ่งสูง หมู่บ้านทุ่งผึ้งและแจ้คอนชัดเจนมาก

4* โบราณสถานร้าง

อยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน ระยะทาง 500 เมตร จากการบอกเล่าเชื่อวัดพระเจ้าลิ้มมาน อยู่ติดน้ำแม่สงทิศเหนือ จากการตรวจค้นพบฐานวิหารกว้าง ประมาณ 8 เมตร ยาวประมาณ 16 เมตร พบฐานเสาวิหารรองด้วยหิน กว้าง 80 ซม. หน้า 4 นิ้ว ฐานพระธาตุ จุดเล็กประมาณ 1 เมตร พบหินวางเป็นชั้น ความกว้างของหิน 70-80 ซม. หน้าประมาณ 4-5 นิ้ว และมีทรายพร้อมเบ้าเรียงขอบหินทุกชั้น พบด้วยสมัยราชวงศ์หมีง ศตวรรษที่ 19-22 และฐานวิหารพบก้อนอิฐครึ่งก้อนมีอักษรจีนปรากฏอยู่ แปลเป็นไทย "ฮก-สง" โขดศิบรรพบุรุษ (บางส่วนหลุดหายและก้อนอื่นยังไม่ได้พิสูจน์ว่าเป็นภาษายุคใด) ทิศตะวันตก ปากทางเข้าหมู่บ้านทิศเหนือจากปากทาง 20 เมตร พบฐาน

ชุ่มประตู่โขง บริเวณวัดจรดฝากถนนทิศตะวันตก พบอิฐทั่วไป จากการตรวจค้นพบชิ้นถ้วยเตาเผาวังเหนือ-เวียงกาหลง ศตวรรษที่ 21-22 จากการบอกเล่าชื่อว่าวัดประตู่ตอง และอีกวัดหนึ่งอยู่ที่ศิลาใต้ของน้ำแม่สง ทิศตะวันตกของถนนสายวังเหนือ-แจ้ห่ม อยู่บ้านสบสันฟากบ้านหัวข้าว จากการตรวจค้นพบบานเจดีย์ บ่อน้ำใซ้อยู่หน้าวัด บ่อน้ำกว้าง 1.20 เมตร ลึก 8 เมตร ก่อด้วยหินภูเขาและอิฐเล็กน้อยและพบพระพุทธรูปสมัยสุโขทัยผสมล้านนา ศตวรรษที่ 21 เศษถ้วยชามจากเตาเผาวังเหนือ-เวียงกาหลง ศตวรรษที่ 21-22 ส่วน โบราณวัตถุเช่นดาบศรีกัญชัยของเจ้าพ่อหอคำ พระพุทธรูป ถ้วยชามผางประทีป เป็นต้น

5* ถ้ำจำปูดิน

อยู่ที่ทิศเหนือสุดของภูเขาพระบาทหรือดอยขี อยู่ที่ราบลุ่มเชิงเขาสูง ประมาณ 20 เมตร ปากถ้ำหันหน้าไปทางทิศเหนือ ปัจจุบันมีดินไหลออกจากถ้ำใกล้ปิดแล้ว จากการบอกเล่า พบว่าถ้ำนี้เคยเป็นที่หลบภัยสมัยสงครามลำปางกับพม่า โดยเจ้าเมืองได้เกณฑ์ผู้คน ไปพบที่ทุ่งข้าวตอก (ตัวเมืองเรียกว่าทุ่งข้าวสาร) อยู่เขตติดต่อลำปางกับลำพูน ก่อนออกพบได้เตรียมนั่งข้าวเหนียวและตากให้แห้ง ส่วนผู้หญิง พระสงฆ์ ของมีค่าให้ขนของมีค่าเข้าไปในถ้ำและใช้หินปิดปากถ้ำไว้ หลังจากรบชนะ จึงพยายามเอาหินออกปรากฏว่าไม่ได้จึงใช้ไฟสุมแต่ควันไฟเข้าไปในถ้ำเป็นเหตุให้ผู้ที่อยู่ด้านในตายหมด ผู้คนด้านนอกจึงแยกย้ายกันหนีไป จากการตรวจค้นพบไห จำนวน 5 ชิ้น ซึ่งได้มีการตรวจสอบจากสำนักโบราณคดีจังหวัดเชียงใหม่ ชิ้นไหนี้มาจากเตาเผาสันกำแพง เชียงใหม่ และสันนิษฐานมีมนุษย์ยุคประวัติศาสตร์ล้านนาอาศัยอยู่ 5.3 กู อยู่บริเวณไร่ของนายกลิ่น มัชชะ ห่างจากบ้านหลายท่าทิศใต้ประมาณ 300 เมตร ห่างจากถนน 200 เมตร ทิศตะวันออก จากการตรวจค้นพบฐานอิฐและถ้วยชาม บางส่วนจากเตาเผาวังเหนือ-เวียงกาหลง จากการบอกเล่าเป็นกู่เก็บกระดูกหรือของมีค่าก็ไม่ทราบได้ปัจจุบันถูกทำลายหมดแล้ว

ถ้ำขวัญวัดสบสัน

" รอยพระพุทธรูปบาทโบราณ นานนับร้อยเท่าบนหิน พระสิงห์ศักดิ์สิทธิ์ถ้ำคำ
หาญกล้าเจ้าพ่อหอคำ อัจฉริยะพระไม้สัก ลีลับถ้ำจำปูดิน สถิตอยู่คู่มืองวัง เลิศล้ำนามวัดสบสัน"

6*ศูนย์เรียนรู้คุณธรรม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัดสบสัน และทุนนิธิวัดสบสัน

จัดสร้างขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์เรียนรู้คุณธรรม โดยภายในอาคารแบ่งเป็นห้องต่างๆ เช่น ห้องแสดงพิพิธภัณฑ์แสดงของใช้สมัยก่อน โบราณวัตถุ ประวัติเจ้าพ่อหอคำ ดวงทิพย์ ห้องแสดงดนตรีพื้นเมือง ห้องสมุด และ ห้องคอมพิวเตอร์

2. พระธาตุจำตอง

ตั้งอยู่ที่ บ้านจำตอง หมู่ที่ 15 ตำบลร่องเคาะ พระธาตุจำตอง เป็นชื่อเรียกตามสถานที่ตั้งสมัยที่ค้นพบ เป็นพระธาตุเก่าแก่มาแต่สมัยโบราณกาล ไม่ทราบปรากฏสมัยที่สร้างครั้งแรก ซึ่งภายหลังได้มีชาวบ้านที่อาศัยอยู่ ละครแวกนี้ได้เข้าไปหาของป่าตามวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นนั้นเกิดการหลงป่าจึงได้เดินทางมาถึงบริเวณที่ตั้ง พระธาตุองค์นี้ ซึ่งจะปรากฏให้ผู้คนได้เห็นเฉพาะผู้ที่หลงป่าเข้ามาเท่านั้นจึงเป็นเรื่องเล่าขานมานาน ด้วยแรงอธิฐาน ของผู้คนนี้เลื่อมใสศรัทธา ขอให้องค์พระธาตุจงปรากฏเพื่อสักการบูชา ต่อมาอีกไม่นานก็มีผู้คนเข้ามาพบเห็นกัน เป็นประจําจึงได้นำเรื่องราวที่ปรากฏทั้งหมดเข้าที่ประชุม เพื่อปรึกษาหารือทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ และมีมติ ในที่ ประชุมให้บูรณะพระธาตุจำตององค์นี้ขึ้นในศาสนาสมบัตินี้ประจำตำบลครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2513 โดยทำการ สร้างครอบองค์เดิมเอาไว้จนเป็นผลสำเร็จและต่อมาปี พ.ศ.2545 องค์พระธาตุจำตองจึงได้ชำรุดเอนเอียง ไปทางทิศ ตะวันตก ห่างจากศูนย์กลางไปประมาณ 20 องศา สร้างความกังวลให้ศาสนิกชนเป็นอย่างมาก จึงได้ประชุมกันเป็น กรณีพิเศษ เพื่อทำการบูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นมาใหม่อีกครั้งขึ้นใหม่อีกครั้ง เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2546 โดยมีพระ อธิการคำอ้าย กิตติโสภโณ เจ้าอาวาสวัดดอนแก้ว พระอาจารย์คำมูล ฐานโก เป็นประธานฝ่ายสงฆ์

พระครูถาวร วรวิทย์ เจ้าอาวาสวัดบ้านก่อ พระครูสถิตย์ บุญญาวิวัฒน์ ห้า เจ้าอาวาสวัดทุ่งห้า เป็นที่ปรึกษา และทางฝ่ายคฤหัสถ์ ได้มี นายฝ่าย ปินใจกุล มัคคทายก1 นายเหลี่ยม มุ่งเมิน มัคคทายก2 กำนันมูล อวดห้า กำนันตำบลร่องเคาะ หมู่15 ผู้ใหญ่คล้าย จำธรรม หมู่ 8 ผู้ใหญ่คำ แก้วประภา หมู่ที่ 11 เป็นประธานฝ่ายคฤหัสถ์ และมีคณะกรรมการวัด สารวัตรกำนันและผู้ช่วยทั้ง 3 หมู่บ้าน ดังมีรายนาม ดังนี้ นายธีระพล สมงาม นายชน การเพียร นายปิ่น จำธรรม นางผัด อวดศรี นายปิ่น กระทบ นายเหลี่ยม อวดห้า อบต.แก้ว ทามัน อบต.เสาร์แก้ว การเพียร อบต.ท้องคำ เริงเร็ว อบต.คิด อ้วนล่า อบต.บุญมา อวดศรี รวมทั้งพุทธศาสนิกชนที่ได้ทราบข่าวร่วมกันบริจาคทุนทรัพย์ บูรณะปฏิสังขรณ์จนสำเร็จเพื่อเป็นปูชนียสถานปฏิบัติบูชา สมควรแก่การสักการะสืบสานต่อไปชั่วนิรันดร์

3. วัดแม่ลิ้น พระธาตุ แม่ลิ้น และวิหารบูรพาจารย์ พระครูวิมลธรรมาภิรม)

1) วัดแม่ลิ้น

วัดแม่ลิ้น

วิหารพระครูวิมลธรรมาภิรม

เดิมวัดแม่ลิ้น ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ชื่อวัดต้นกำแพงงามโบราณ วัดคู่ที่คงเหลือ คือซากปรักหักพังของอุโบสถ วิหาร กุฏิและกำแพงวัด วัดนี้ได้ถูกไฟไหม้ในช่วงสงคราม ชาวบ้านได้กระจัดกระจายหนีภัย

สงครามไปอยู่ตามสถานที่ต่างๆ หลังสงครามได้มีประชาชนมาอาศัยในละแวกนี้อีกครั้งหนึ่งและได้รวมกลุ่มเป็นหมู่บ้านแต่ยังขาดสถานที่บำเพ็ญบุญในช่วงฤดูเข้าพรรษา จึงได้ย้ายวัดมาตั้งบริเวณกลางหมู่บ้าน (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งอาคารเอนกประสงค์) เมื่อ พ.ศ. 2431 โดยมีพระปิง สุมโน เป็นพระประจำพรรษารูปแรก วัดนี้ไม่มีโบราณสถานปรากฏให้เห็นเพราะเป็นช่วงหลังสงคราม แต่ก็ได้มีประเพณีสงกรานต์น้ำพระธาตุ (พระเจดีย์) ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน

ปี 2497 พระอธิการอินตา อภินจโน (พระครูวิมลธรรมาภิรม) ได้ย้ายวัดมาตั้งที่บริเวณพระเจดีย์หรือวัดแม่ลิ้นปัจจุบัน โดยเสนาสนะในวัดมีอุโบสถ 1 หลัง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ 13 กรกฎาคม 2536 ภูมิและศาลารอบวัด หอไตร เนื้อที่ทั้งหมดของบริเวณวัดมีประมาณ 40 ไร่ และเป็นป่าไม้สักทองทั้งหมด

2) พระธาตุแม่ลิ้น

เจดีย์มีลักษณะทรงระฆังคว่ำ ไม่ปรากฏหลักฐานผู้สร้าง มีฐานกว้าง 8 เมตร สูง 12 เมตร

ตำนานพระเจดีย์

พระธาตุแม่ลิ้นเป็นโบราณสถานที่เก่าแก่องค์หนึ่งของอำเภอวังเหนือ ตามตำนานเล่าว่าสมัยหนึ่งเมื่อครั้งพุทธกาล สมเด็จพระผู้มีภาคเจ้าได้เสด็จมารดำนานาประเทศทางนภากาศ ได้เสด็จมาถึงภูเขาตูกหนึ่งในเวลาใกล้รุ่งสาย (ปัจจุบันคือพระธาตุม่อนจอมแจ้ง) และได้เสด็จมาโปรดเวไนยสัตว์ทางทิศตะวันตกของม่อนและในเวลาบ่ายแก่ๆวันนั้นได้พักผ่อนเฝ้าพระอาทิตย์ในป่าไม้เบญจพรรณนานาชนิดได้เกิดพายุฝนมาอย่างหนักในช่วงปลายฤดูร้อนหรือราวเดือน 8 เหนือ (6 ใต้) พุทธองค์ได้ทรงสงฆ์น้ำฝนเพื่อชำระพระวรกายและได้นำผ้าอาบตากไว้ ณ ที่นั้นและได้ประทับแรม ณ วัดแม่ลิ้น เจ้าครูต่อมาได้เสด็จต่อไปยังหมู่บ้านแห่งหนึ่งทางทิศใต้ระหว่างนั้นทรงระลึกได้ว่าลิ้นผ้าอาบน้ำฝนไว้จึงได้ย้อนกลับมาแต่ได้เกิดหลงทาง ชาวบ้านจึงได้นำทางมาถึงบริเวณองค์พระเจดีย์ ปัจจุบันชาวบ้านได้ขอให้พุทธองค์ประทานสิ่งหนึ่งสิ่งใดไว้เป็นที่สักการบูชา พุทธองค์ได้พระราชทานผ้าอาบให้ ชาวบ้านได้นำผ้าอาบน้ำนั้นบรรจุไว้โกฏิ 3 ชั้น คือ โกฏิเงิน โกฏิคำ โกฏิแก้ว และได้รวบรวมของมีค่า แล้วบรรจุในองค์พระ

เจดีย์และได้ทำพิธีอัญเชิญคนห้าคนนามว่า ท้าวเทโว เป็นผู้รักษาปกป้องไม่ให้มาทำลาย พระพุทธองค์ได้มีพระพุทธทำนายว่า "ต่อไปในอนาคตกาลเมื่อตถาคตปรินิพพานไปแล้วสถานที่แห่งนี้จะเป็นที่ประดิษฐานพระบรมธาตุของพระศาสดาและเป็นศูนย์กลางของการเผยแพร่พระธรรมคำสอนของตถาคตจวบจนสิ้นกาลพระศาสดา" ส่วนแม่ดินกับแม่สงคเป็นหมู่บ้านพี่น้องกันมานานแล้ว ซึ่งชื่อแม่ดินคงเพี้ยนมาจากแม่ลิม (ลิมฟ้าอาบ) ส่วนแม่สงคเพี้ยนมาจากแม่หลง (หลงทาง) ดังนั้นในหมู่บ้านทั้งสองแห่งนี้จึงมีนามสกุล หลงลิม หรือ ลิมหลงอยู่ในหมู่บ้านทั้งสองแห่งนี้

ต่อมาในสมัยล้านนาไทยได้เจริญขึ้นมาเป็นปึกแผ่นพระเจ้าเมืองแก้วผู้ครองนครเชียงใหม่ได้มีการบูรณะทั่วเขตล้านนา จวบจนทุกวันนี้สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 9 พระครูวิมลธรรมภิรม (อินตา อภินฺจโน) ได้บูรณะอีกครั้งเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2509 มีความกว้าง 8 เมตร สูง 25 เมตร และอีกครั้งวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2541 ได้มีการนำกระเบื้องมาปูบริเวณพระเจดีย์ให้เป็นสีขาวทั้งองค์ โดยมีประเพณีสงฆ์ในเดือน 8 เหนือ หรือวันเพ็ญวิสาขบูชาของทุกปี

4. วัดพระธาตุจอมแจ้ง

วัดพระธาตุจอมแจ้ง ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกของคอยธิ ระหว่างบ้านร่องเคาะ หมู่ที่ 9 และบ้านสบลีน หมู่ที่ 7 ต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง เดิมปรากฏซากเจดีย์และซากโบสถ์ ผู้เฒ่าผู้แก่ได้เล่าสืบต่อกันมาว่า วัดพระธาตุจอมแจ้งเป็นวัดเก่าแก่มากช้านาน คาดว่าสร้างระหว่าง พ.ศ. 2290 ถึง 2320 การบูรณะวัดพระธาตุจอมแจ้งเริ่มเมื่อ พ.ศ.2500 คณะสงฆ์ โดยพระครูนิเวศน์ธรรมารักษ์ เจ้าคณะอำเภอวังเหนือ และพระครูโสภณบุญวัฒน์ (หลวงพ่อหมื่น) เจ้าคณะ ต.ร่องเคาะ แวะพุทธศาสนิกชนมาเผื้องางพบซากพระเจดีย์และจารึกติดฐานว่ามีการบูรณะครั้งแรก พ.ศ.2417 มีการนำยอดฉัตรขึ้นยอดเจดีย์ครั้งแรก ต่อมา พ.ศ.2476 พระครูบาเจ้านนตา วัดทุ่งม่านใต้ จ.ลำปาง บูรณะพระธาตุนี้ขึ้นอีกและฉลองหมดเงินครั้งนี้ 38 บาท ประมาณ พ.ศ.2524-2530 คณะสงฆ์อ.วังเหนือ รายงานขอขึ้นทะเบียนวัด (ร้าง)ชื่อว่าวัดพระธาตุจอมแจ้ง ชาวบ้านร่องเคาะ ทุ่งฝุ่ง สบลีน ร่วมกันบูรณะครั้งที่ 3 พ.ศ. 2535 ได้รับขึ้นทะเบียนวัดร้าง พ.ศ. 2537 ต่อมากรมศาสนามอบให้ อ.วังเหนือ ออกโฉนดเดือน มกราคม พ.ศ.2541 ในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระชนมายุ 72 พรรษา พ.ศ.2542 คณะสงฆ์ได้เสนอขอกวัดพระธาตุจอมแจ้ง (ร้าง) ขึ้นเป็นวัดมีพระสงฆ์ โดยการสนับสนุนของพุทธศาสนิกชนบ้านร่องเคาะ บ้านทุ่งฝุ่ง และบ้านสบลีน

ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกของคอยธิ ระหว่างบ้านร่องเคาะ หมู่ที่ 9 และบ้านสบลิ้น หมู่ที่ 7 ต.ร่องเคาะ เดิมปรากฏซากเจดีย์และซากโบสถ์ ผู้เฒ่าผู้แก่ได้เล่าสืบต่อกันมาว่า วัดพระธาตุจอมแจ้งเป็นวัดเก่าแก่มาช้านาน คาดว่าสร้างระหว่าง พ.ศ. 2290 ถึง 2320 การบูรณะวัดพระธาตุจอมแจ้งเริ่มเมื่อ พ.ศ.2500 คณะสงฆ์ โดยพระครูนิเวศน์ธรรมารักษ์ เจ้าคณะอำเภอวังเหนือ และพระครูโสภณบุญวัฒน์ (หลวงพ่อหมื่น) เจ้าคณะ ต.ร่องเคาะ และพุทธศาสนิกชนมาแผ้วถางพบซากพระเจดีย์และจารึกติดฐานว่ามีการบูรณะครั้งแรก พ.ศ.2417 มีการนำยอดฉัตรขึ้นยอดเจดีย์ครั้งแรก ต่อมา พ.ศ.2476 พระครูบาเจ้าันนตา วัดทุ่งม่านใต้ จ.ลำปาง บูรณะพระธาตุนี้ขึ้นอีกและฉลองหมุดเงินครั้งนี้ 38 บาท ประมาณ พ.ศ.2524-2530 คณะสงฆ์ อ.วังเหนือ รายงานขอขึ้นทะเบียนวัด (ร้าง)ชื่อว่าวัดพระธาตุจอมแจ้ง ชาวบ้านร่องเคาะ ทุ่งฝุ่ง สบลิ้น ร่วมกันบูรณะครั้งที่ 3 พ.ศ. 2535 ได้รับขึ้นทะเบียนวัดร้าง พ.ศ. 2537 ต่อมากรมศาสนาขอให้ อ.วังเหนือ ออกโฉนดเดือน มกราคม พ.ศ.2541 ในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระชนมายุ 72 พรรษา พ.ศ.2542 คณะสงฆ์ได้เสนอขอวัดพระธาตุจอมแจ้ง (ร้าง) ขึ้นเป็นวัดมีพระสงฆ์ โดยการสนับสนุนของพุทธศาสนิกชนบ้านร่องเคาะ บ้านทุ่งฝุ่ง และบ้านสบลิ้น

5. วัดสบแดด

พระธาตุสบแดด (เดิม)/พระธาตุสบแดดที่ล้มลงมา

วัดสบแดด ตั้งอยู่เลขที่ 123 บ้านทุ่งดู่ หมู่ที่ 13 ต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดสบแดดมีพื้นที่บริเวณวัดอยู่ติดกับแม่น้ำวังและลำน้ำแม่แดด ไหลลงมารวมกับแม่น้ำวัง จึงเป็นที่มาของชื่อ "วัดสบแดด" วัดสบแดด มีเนื้อที่ 5 ไร่ 80 ตารางวา และมีศรีทราถาวรเพิ่มอีก 1 แปลง มีเนื้อที่ 5 ไร่

ประวัติพระธาตุสบแดด

องค์พระธาตุเดิมสร้างมาแต่สมัยใดไม่มีใครทราบได้ คนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านที่พอจะเกิดทันได้กล่าวไว้ในสมัยก่อนเป็นวัดร้างมีก้อนอิฐความกว้าง 4 นิ้ว ยาว 12 นิ้ว หนา 2 นิ้ว ตั้งกองอยู่เป็น (กู่) หรือรูปเจดีย์ใหญ่ 1 องค์ และรายล้อมอีก 4 องค์รวมเป็น 5 องค์ หรือ ห้ายอดพระธาตุปัจจุบันที่สร้างครอบแทนพระธาตุเดิมที่ล้มลงมาเริ่มก่อสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2473 ตรงกับปีเมืองคือปีสง่า มีครูบาเจ้า-นันทา วัดทุ่งม่านใต้ เป็นประธานในการก่อสร้าง พร้อมด้วยคณะศรัทธาบ้านทุ่งดู่และคณะศรัทธาชาวอำเภอวังเหนือขนาดของพระธาตุสบแดดฐานล่างกว้าง 10x10 เมตร สูง 25 เมตร

การบูรณะ

พ.ศ.2512 ถัดรอยของพระธาตุหักลงมาและได้บูรณะซ่อมแซมใหม่

พ.ศ.2536 และ 2514 ซ่อมแซมทาสีใหม่

พ.ศ.2543 ซ่อมแซมทาสีใหม่จากฐานขึ้นไปถึงยอด (ทาสีทอง)

การเสียหายของพระธาตุ

วันอาทิตย์ที่ 9 กันยายน 2544 เวลา 06.00 น. ฐานล่างด้านทิศตะวันตกแตกหลุดลงมาประมาณ 1 เมตรยอดพระธาตุเอนไปทางทิศตะวันตก 80 องศา ต่อมา วันพฤหัสบดีที่ 13 กันยายน 2544 เวลา 10.00 น. ฐานล่างด้านทิศตะวันตกหลุดมาอีกจำนวนมากวันศุกร์ที่ 14 กันยายน 2544 เวลา 06.00 น. ฐานล่างด้านทิศตะวันตกแตกพังลงมาทั้งหมดยอดพระธาตุเอนไปทางทิศตะวันตกประมาณ 70 องศา เวลา 08.30-08.40 น. องค์พระธาตุค่อยๆเอนลงมาเรื่อยๆและล้มลง

หลักฐานที่ค้นพบใหม่ในองค์พระธาตุสบเสด

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 500,000 บาท (ห้าแสนบาทถ้วน) ให้กับวัดสบเสดเพื่อใช้ในการบูรณะซ่อมแซม คณะกรรมการวัดได้ทำการปรับสถานที่บริเวณพระธาตุที่ล้มลงเพื่อจะให้ช่างผู้รับเหมาทำการก่อสร้างต่อไปเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2546 ได้ขุดพบพระพุทธรูปโบราณสมัยทวารวดี เป็นศิลปะยุคพระแม่จามเทวี 1 องค์ พระพุทธรูปองค์เล็กพร้อมด้วยวัตถุโบราณอีกหลายรายการและในช่วงที่ผู้รับเหมาขุดหลุมต่อหม้อบนแผ่นอิฐที่อยู่ใต้พื้นดินก้อนใหญ่มากเท่ากับก้อนอิฐบล็อก ในปัจจุบันจึงได้ให้นักวิชาการและ เจ้าหน้าที่โบราณสถานตรวจสอบหลักฐานต่างๆจึงทำให้ทราบว่าพระธาตุสบเสดองค์เดิมมีอายุพันกว่าปีจากประวัติของพระแม่จามเทวีในยุคนั้น ก็อยู่ในช่วงปี พ.ศ.1200-1300 ปี เช่นกัน

วัดสบเสด ได้เริ่มก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2472 ชาวบ้านมักเรียกว่า "วัดทุ่งคูน" เพราะตั้งอยู่ในเขตบ้านทุ่งคูน การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสและรักษาการเจ้าอาวาส จนถึงปัจจุบัน 18 รูป มี พระคำแหมย พรหมเสโร เป็นเจ้าอาวาสรูปแรกและพระครูพิพัฒนกิจสุนทร เป็นเจ้าอาวาสตั้งแต่พ.ศ.2539 ถึงปัจจุบันวัดสบเสด ได้รับการยกให้เป็นวัดพัฒนาดีเด่น ระดับอำเภอวังเหนือ เมื่อปี พ.ศ.2543 และ 2547กิจกรรมพิเศษชาวบ้านในหมู่บ้านหลังจากทานอาหารเย็นแล้วจะมาวัดเพื่อสวดมนต์เจริญภาวนาทุกวันตลอดทั้งปีเริ่มเวลา 19.30 น.ความภูมิใจของวัดสบเสด 1 เมื่อปี 2550 ซึ่งเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุ 80 พรรษา ได้พระราชทานตราสัญลักษณ์พระราชพิธี 80 พรรษาให้กับวัดสบเสดเพื่อติดไว้ที่หน้าบันอีกด้วย (ได้รับพระราชทานเพียง 2 วัดคือวัดที่หัวหิน และวัดสบเสด)ความภูมิใจของวัดสบเสด2 ได้รับรางวัลวัดพัฒนาดีเด่น อำเภอวังเหนือ ปี พ.ศ.2543 และ 2547